

Az előzetes régészeti feltárást az érintett kb. 0,5 ha területen végeztük el két ütemben, 2001. szeptember 26.–október 10. és 2002. április 17.–június 10. között.

A leletmentés során 135 objektumot tártunk fel. Főként települési objektumokat – gödröket, kemencéket, házakat, árkokat – bontottunk ki. A feltárt objektumok korszakbeli besorolása a következő: Lengyeli kultúra, Mészbetétes kultúra, római kor, Árpád-kor.

VIZI MÁRTA – ÓDOR JÁNOS GÁBOR

246. Sárvár, Faképi-dűlő

(Vas megye) R, B, Ró, A

A Sárvárt északról elkerülő út nyomvonalának 5. sz. lelőhelyét az év eleji terepbejáráson fedeztük fel. A terület egy egykori folyómedertől keletre eső, a környezetből enyhén kiemelkedő dombhát. A szántott területen viszonylag sok kerámia került elő. Kézzel formált, homokkal soványított, barnás-szürke és világosbarna edénytöredékek, valamint egy gömbszelet fejű bronztű. A lelőhely hossza több, mint 300 m, áthúzódik a Sopron felé vezető műút keleti oldalára is. Feltehetően egy nagy bronzkori település területét el valamikor ezen a mocsaras, vizes területből kiemelkedő dombháton.

2002. március 26. és szeptember 1. között 11 800 m² területet tártunk fel a nyomvonal teljes szélességében. A területen 299 régészeti objektumot, illetve jelenséget figyeltünk meg. Középső rézkori teleprészlet a későbbi korokban elpusztított maradványait, egy késő bronzkori és egy avar kori teleprészletet, amit tárolóvermek, házak, kutak, árkok jeleztek. Igen sok kerámia, kő és fémeszköz, valamint római kori töredékek is kerültek elő. A terület délnyugati végében egy zsugorított csontvázas, feltehetően rézkori sírt, egy avar kori házban emberi csontvázat tártunk fel.

A területről Sümegi Pál és stábjja az egykori ökológiai viszonyok rekonstruálására talajmintákat vett.

FARKAS CSILLA

247. Sárvár, Haraszt

(Vas megye) Ró, N?, Kk

2002. február 19-én a határrészen, a kavicsbányatelek területén felszíni terepbejárást végeztünk. A felszíni látásviszonyok meglehetősen jók voltak. A terület DK-i sarkában futó római út, és ÉK felé jelentkező folytatása kitűnően látszott a felületen.

A bányatelek ÉNy-i részén, egy erdősáv D-i határának vonalában, szórványos kerámiatöredékeket figyeltünk meg. A lelőhely iránya nagyjából ÉNy-DK, keskeny, maximum 75 m, hossza 150 m körül lehet a felszíni megfigyelések alapján. Egy igen enyhe, a környezetből alig kimagasodó emelkedés, dombhát területén van.

A felszínen elsősorban kerámiát találtunk: apró kavicsal soványított érdes felületű, barnásszürke töredékek, köztük, egy csaknem kör átmetszetű fogófül, egy

vízszintesen kiszélesedő bográcsperem(?), világos szürke, vékonyabb falú kerámiatöredékek, vöröses-narancssárga homokkal saványított, korongolt kerámia.

Római, népvándorlás kori(?) valamint késő középkori régészeti leletek kerültek elő.

Munkatársak: Pap Ildikó Katalin régész, Derdák Ferenc geodéta, Kiss Gábor régésztechnikus.

FARKAS CSILLA

248. Sárvár, Móka-dűlő

(Vas megye) B

A Sárvárt elkerülő 84-es főút nyomvonalába eső lelőhelyen 2002. április 24-től július 19-ig – a Vágóhídi-árok és a Gyöngyös medre között – 2000 m² felületen bronzkori leleteket tártunk fel. Több rétegben kerültek elő, ezt a többszöri áradás okozta. A leletszintek rétegei között öntéstalajt figyeltünk meg. A legalsó kerámia-horizonhoz számos objektum kötődött, ezek az áradások következtében meglehetősen rossz állapotban voltak. Több szemetesgödör (12., 24. objektum), egy beomlott kemence (5. objektum) és néhány, összetört edények darabjaiból összeállított platni (1., 4. objektum) került elő.

Az ásatás leletei egy közelebről meg nem határozható bronzkori kultúrához tartoznak, amely egy import-edény-töredék tanúsága szerint a kisapostagi kultúrával egy időben virágzott. A fontosabb leletek között egy bronztört, egy bronztűt és egy aranylunulát említhetünk.

KISS PÉTER

249. Sárvár, Rába bal part

(Vas megye) Kk, Ú

2002. július 19–23. között elvégeztük a 84-es elkerülő úthoz tartozó hídfők szondázó kutatását. A Rába folyó bal parti hídfőjénél, melyet korábban ártéri erdő borított, 624 m² területen végeztünk megelőző régészeti feltárást. A terület a hajdani ártérhez tartozik. Az adott helyen talajtani kutatásokat, illetve rétegtani megfigyeléseket is végeztünk, amelyek fontos eredményeket hozhatnak az elmúlt korok klimatológiai változásainak megfigyeléséhez.

A kutatás során főleg késő középkori és újkori leletek kerültek elő. Négy objektumot, hulladékgyödröt tudtunk megfigyelni, amelyekből kerámia-, csont-, fém- (bronz-, vas-), üveg-, fa- és bőrtárgyak kerültek elő. Valószínűleg egy régi átkelőhely vagy vízparti tanya maradványait sikerült feltárni.

Munkatárs: Szilasi Attila Botond.

KISS PÉTER – FARKAS CSILLA

250. Sárvár, Sitkei-erdei malom

(Vas megye) Kk, Kú

A lelőhely a Sárvártól Ostffyasszonyfa felé vezető út nyugati oldalán, a Rába magaspártján helyezkedik el, közel

egy hajdani római átkelőhelyhez. 2002. július 1. és 12. között 600 m² területen 12 késő középkori és kora újkori, főképp melléklet nélküli objektumot dokumentáltunk.

PAP ILDIKÓ KATALIN

251. Sárvár, Szaput-dűlő

(Vas megye) B, Kk, Kú

A lelőhely a Sárvártól ÉK-re található, a Szaput-dűlő nevű határrészben, az egykori Rába-meder vonalában ásott Szaput-árok, és a szintén mesterséges Vágóhídi-árok között. 2002. április 8. és május 3. között 2370 m² területet tártunk fel, 15 késő középkori, kora újkori objektumot, valamint objektumhoz nem köthető késő bronzkori telepjelenséget dokumentáltunk.

A bronzkori jelenség egy 12×8 méteres területre korlátozódott, melyet 2×2 méteres négyzetekre osztva bontottunk ki. A kerámiaanyag 100 cm-en jelentkezett és 120 cm-nél szűnt meg. A kerámiatöredékek mellett egy rossz állapotban lévő bronztű fejtöredéke, egyéb bronz-töredék, valamint kőeszközök töredékei kerültek elő.

A terület rétegsorát a szántott és bolygatatlan humusz alatt sötét, agyagos öntésréteg, majd kevert, szürkésbarna kerámiás réteg, végül a sárgásszürke altalaj alkotják.

PAP ILDIKÓ KATALIN

252. Sárvár határa

(Vas megye) Ó, Ró, Kö, Kk

A Sárvárt elkerülő 88-as út tervezett nyomvonalának felszíni régészeti terepbejárását végeztük el 2002 elején.

A 3 és fél kilométeres szakasz bejárása során 5 régészeti lelőhelyet figyeltünk meg. Egyes területeken a felszíni rossz látási viszonyok nehezítették a régészeti megfigyelést. A felszíni terepbejárás mellett a nyomvonal humuszolásakor további régészeti megfigyelésre lesz szükség.

Felső-mező 1. (1. lelőhely): A területen szántás volt. Szórványos anyag került elő. Homokkal soványított szürke kerámia, világosszürke, vízszintesen kihajló tagolt peremű edénytöredék, üveg. Valószínűleg egy római temető található ezen a részen.

Az 1. és 2. lelőhely között a szántásból egy vaspatkó került elő, széles talppal. Esetleg késő középkori, kora újkori szórvány.

Felső-mező 2. (2. lelőhely): A területen szintén szántás volt, a leletek nem nagy területről kerültek elő, kb. 100 méter hosszban. Homokkal soványított, kézzel készített világosbarna edénytöredékek, és egy edényalj. A területen őskori telep maradványai lehetnek.

Tilos-erdő (3. lelőhely): A Tilos-erdő északnyugati sarkánál, egyrészt szántott területen, ahol a felszínen sok kavicsot figyeltünk meg, másrészt áthúzódva a földút másik oldalára, egy repcével vetett területen találtunk kerámiatöredékeket. A lelőhely délkeleti végénél van

egy árok, észak felé a terület enyhén emelkedik, tulajdonképpen egy kisebb dombhát déli-délkeleti lejtőjén található a lelőhely. Szórványosan római és középkori (15. század) kerámiatöredékeket találtunk, oldal- és fenéktöredékek, enyhén kihajló edényperem, szalagfűl-töredék.

Dombai-kereszt (4. lelőhely): A területen tarló, legelő van, a felszínen a látási viszonyok meglehetősen rosszak, kevés kerámia került elő, de többek között egy római kori edény alja is.¹³

Munkatársak: Pap Ildikó Katalin régész, Derdák Ferenc geodéta, Kiss Gábor régésztechnikus.

FARKAS CSILLA

253. Sátoraljaújhely, Bibérc-tanya (Kis-Bibérc)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, B

2002. január 29-én régészeti lelőhellyel kapcsolatos lakossági bejelentés érkezett a sátoraljaújhelyi Kazinczy Ferenc Múzeumba, amelyhez leleteket is csatoltak. A bejelentő elmondása szerint 1995-ben vezetékfeltétel alkalmával a 062/1 hrsz. telkén obszidián magköveket, pengéket és gyártási hulladékokat talált.

Mivel a nagy mennyiségű lelet obszidián-feldolgozó műhelyt sejtetett, 2002. július 24-én helyszíni szemlét végeztünk a területen a leletbejelentő közreműködésével.

A terület a Bibérc-tanya (Kis-Bibérc) nevet viseli. Az úgynevezett „bibérci út” mellett, attól keletre található. A bejelentő elmondása szerint a környéken egykor környezetéből kiemelkedő homokdomb terült el, amelyet az utóbbi évszázadban homokbányászással teljesen eltüntettek.

A körülkerített telket a szemle időpontjában térdig érő, sűrű növényzet fedte, ami a bejárást megnehezítette. Ennek ellenére néhány őskori cserepet és obszidiánszilánkot sikerült gyűjtenünk. A leletek alapján egy neolitikus település maradványát feltételezhetjük a területen.

Megvizsgáltuk az úttól nyugatra elhelyezkedő, jelenleg is helyi bányászás alatt álló homokbánya gödreit. Ezek meglévő falában régészeti kultúrréteget fedeztünk fel, valamint egy őskori gödör profilját. Az összegyűjtött cserepek bronzkoriak. A füzesabonyi kultúra településének maradványára utalnak.

KOÓS JUDIT – CSENGERI PIROSKA

254. Sé, Tánicsics Mihály utca 5.

(Vas megye) B

2002. augusztus 8-án helyszíni szemlét tartottunk a területen, ahol gépi földmunkát végeztek. Megvizsgáltuk a nyitott (a részben már visszatemetett) árkokat, és a Tánicsics M. u. 5. szám előtti szakaszon hat bronzkori

¹³ Az 5. sz. lelőhelyről (Faképi-dűlő) külön szócikk készült. (Szerk.)